

КОМПАНІЇ США ТА ЄС ЯК ПОСЕРЕДНИКИ СПІВПРАЦІ МІЖ КРАЇНАМИ

Важливим каталізатором інтеграційних процесів є міжнародні компанії. Основне розуміння міжнародної компанії зводиться до трактувань від Конференції ООН з торгівлі та розвитку, з урахуванням корегувань у міру зростання вагомості компаній в економіці. Загалом, міжнародну компанію можливо схарактеризувати як підприємство, яке має власні філії у двох та більше країнах, окрім країни походження та має узгоджену стратегію прийняття рішень коштом тісної взаємозалежності елементів та ресурсів, знань й обов'язків. Інвестиції міжнародних компаній в науково-дослідно та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) є важливим елементом їх зростання та ефективності діяльності.

Вагома частка міжнародних компаній є вихідцями з ЄС та США, які є невіднятними акторами економічного простору та представниками інвесторів в технології на двосторонній основі коштом компаній. Ситуація двосторонніх потоків між країнами у

2018 році (за звітом 2021 року) мала наступний вигляд: американські філії інвестували 33 млрд дол. США у НДДКР в Європі, а європейські філії в США – 45,1 млрд дол. США [1].

У 2020 році весь світ зіштовхнувся з пандемією, що дозволило вивести на передові місця фармацевтичні компанії та їх координаційну спільну діяльність. Вкладення на подолання пандемії дозволило фармацевтичним корпораціям увійти в рейтинг вкладників в НДДКР. Американська корпорація Pfizer посіла 10 сходинку в рейтингу 2021 року (в рейтингу 2020-го року компанія була відсутня), американська компанія Johnson&Johnson посіла 20 позицію (зростання на 6 позицій), компанія Abbott Laboratories вперше потрапила до рейтингу і відразу на 29 сходинку, також як і вперше потрапила компанія англо-шведського представництва AstroZeneca. У рейтингу присутні швейцарського походження компанії Novartis та Roche Holding, американського походження Merck & Co та Moderna та інші. Нідерландська компанія Philips також присутня у рейтингу, але на 2021 рік вона втратила свої позиції (категорія – медтех) [2-3]. Значні вкладення корпорацій та їх поява у рейтингу зазначається постійними дослідженнями та створенням вакцини проти COVID-19. Проте, є безліч компаній, котрі не ввійшли до списку, але збільшили інвестиції в розробки та дослідження. Прикладом слугує німецька фармацевтична компанія, що змогла створити синергетичний ефект в співпраці з представниками інших країн. Це – об'єднання німецької компанії BioNTech SE та американської Pfizer. Співпраця на основі проекту вироблення вакцини BNT162b2. Американська компанія за домовленістю займається дослідженням, перемовинами та впровадженням результатів в США, в той час, як німецька сторона зобов'язана супроводжувати той самий процес на території ЄС. Важливим аспектом є умови комерціалізації: німецька компанія має право комерції лише на території Німеччини та Туреччини (специфічні умови для Китаю, Гонконгу, Макао та Тайваню), на усіх інших територіях, що є охопленими Pfizer право надано лише американській компанії [4-5].

Внаслідок співпраці міжнародної компанії Pfizer та німецької BioNTech SE вдалось досягти вагомих результатів. Обсяг продажів німецької компанії склав 482,3 млн євро, при отриманому прибутку в 15,1 млн євро (вперше значення є позитивним) у 2020 році. При цьому витрати на дослідження та розробки значно зросли: зі 143 млн євро у 2018 році до 625 млн євро у 2020 році. Це характеризує зростання в 4,4 раза. Ваговою складовою інвестицій на НДДКР компанії є витрати на лабораторні дослідження та інструментарій, що у 2020 році склали 107,7 млн євро або 16,7% від витрат на НДДКР (у 2018 році значення склало 1,3 млн євро або 10% від загальних витрат на НДДКР). Водночас витрати американської Pfizer на НДДКР зросли від 2018 року до 2020 року в співвідношенні 1,2 раза (з 7,7 млрд дол. США до 9,4 млрд дол. США). Обсяг продажів компанії в зрівнянні з 2019 роком зріс не значно, з позначки 41,1 млрд дол. США до 41,9 млрд дол. США (2018 рік – 40,8 млрд дол. США). Витрати на НДДКР у 2020 році компанією американського походження від доходу від реалізації склали 22,4% [4-5].

Загалом, ефект синергії від співпраці компаній зазначено далі:

- Pfizer – підтримання тенденції зростання доходу від реалізації коштом стабільного вкладення в НДДКР та підтримка позицій в продажах на більшій частині закордонних ринків (охоплення доходу за межами країни походження складає 48,2%); дотримання стратегії взаємодії з іншими акторами фармацевтичного ринку та передачі власних доробок; розширення шляхом отримання 2,5% акцій в німецькій компанії; прогнозування доходу від реалізації у розмірі близько 20 млрд дол. США у 2021 році від BNT162b2;

- BioNTech SE – відмова від отримання прибутку «тут та зараз» коштом укладання домовленості з американською компанією зі значними поступками на початкових стадіях впровадження спільної діяльності (нерівномірне розподілення ринку збуту, продаж акцій компанії) дозволило на кінець року покращити загальну ситуацію фінансових показників: отримання прибутку компанією; отримання доходу від комерції в сумі 303,4

млн євро (зростання в 12,5 раза від 2019 року); інвестиції в НДДКР від Pfizer в розмірі 185 млн дол. США; дохід від співпраці з Pfizer 121,5 млн євро.

- на державному рівні – це оподаткування компаній, де фактичне нарахування податків у Німеччині для BioNTech SE склало 161 млн євро, а для Pfizer – 477 млн дол. США (як національні нарахування, так і міжнародні) [4-5]. Однак варто зазначити про існування відстрочених податків та пільг від держави у 2020 році стосовно компаній, що займаються вакцинами проти коронавірусної інфекції, оскільки це впливає на нарахований податок та може зменшувати його розмір або переносити на наступні податкові періоди;

- суспільство – розробка, тестування та впровадження вакцини від коронавірусної інфекції (BNT162b2).

Отже, взаємодія двох компаній з походженням з різних країн дозволили продемонструвати вигідність співпраці для компаній окремо, для державного рівня та суспільства. Загалом дана співпраця є чудовим прикладом для компаній національного характеру, що планують розширювати власну діяльність – укладання домовленостей з гігантами галузей та вірна стратегія використання отриманих інвестицій дозволять компаніям виходити на міжнародні ринки та створювати власний довірчий бренд.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. The Transatlantic Economy 2021. Annual Survey of Jobs, Trade and Investment between the United States and Europe [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.uschamber.com/report/the-transatlantic-economy-2021>
2. The 50 Most Innovative Companies Over Time (2021) [Електронний ресурс] // Boston Consulting Group – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bcg.com/publications/most-innovative-companies-historical-rankings>.
3. Ranked: The 50 Most Innovative Companies (2020) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.visualcapitalist.com/top-50-most-innovative-companies-2020/>
4. Annual Reports «Pfizer Inc.» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт «Pfizer Inc.» – Режим доступу до ресурсу: <https://investors.pfizer.com/financials/annual-reports/default.aspx>
5. Annual Reports «BioNTech SE» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт «BioNTech SE» – Режим доступу до ресурсу: <https://investors.biontech.de/annual-reports/>